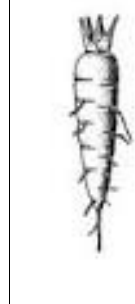

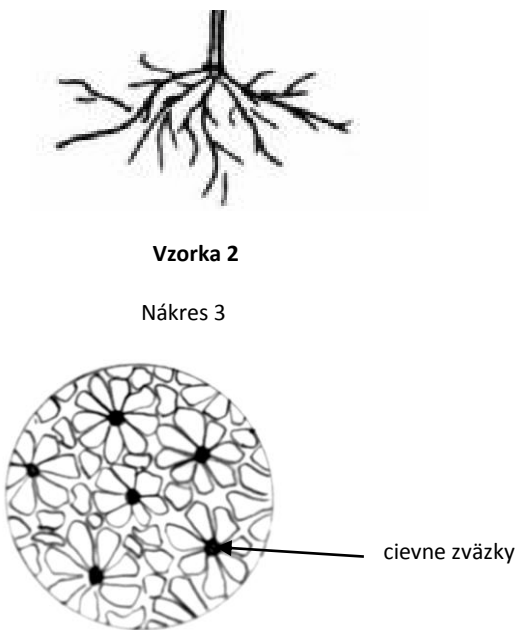

BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA – 53. ročník – školský rok 2018/2019
Okresné kolo – Kategória D
 6. – 7. ročník základnej školy a 1. a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom

Riešenia
prakticko–teoretická časť

Pokyny pre komisiu:

- Na riešenie praktickej úlohy je potrebné zabezpečiť pre každého súťažiaceho koreň mrkvy s koreňovými vláskami a rastlinu trávy s koreňovým systémom. Koreň mrkvy označiť štítkom ako Vzorka 1 a rastlinu trávy s koreňovým systémom ako Vzorka 2.
- Pripraviť pre každého súťažiaceho lupu, podložku, pinzetu, skalpel alebo nožík, mikroskop, podložné sklo, krycie sklíčko, kadičku s destilovanou vodou, kvapkadlo.
- Správnosť nákresu posúdi komisia podľa orientačného modelového nákresu.
- Odporúčame súťažiacim vysvetliť, aký je to pričný rez, poprípade pomôcť súťažiacim pri jeho zhotovení.
- Na riešenie prakticko-teoretickej časti je optimálny čas 90 minút. Na praktickú časť odporúčame vyčleniť 45 minút, na teoretickú časť 45 minút.
- Odporúčame zabezpečiť riešenie praktickej aj teoretickej časti hneď po sebe bez prestávky. V prípade prestávky medzi praktickou a teoretickou časťou je potrebné zabezpečiť korektný dohľad, aby sa predišlo odpisovaniu riešení úloh súťažiacimi.

Úloha	Správne riešenia úloh	Počet bodov
1.	Zistenia a výsledky: Nákres 1 Vzorka 1 Nákres 2 Nákres 3 cievne zväzky <u>Poznámka:</u> Pri nákresoch posudzovať realnosť nákresu. Za každý nákres uznať 2 body. V nákrese 3 uznať za nákres 2b a za označenie a pomenovanie cievných zväzkov 1 bod. Záver: 1. Vzorka 1 - kužeľovitý Vzorka 2 - zväzkovitý 2. <u>vonkajšia stavba:</u> pokožka, koreňové vlásky, koreňová čiapočka <u>vnútorná stavba:</u> pokožka, dužina, cievné zväzky 3. koreňové vlásky 4. zakrpatený hlavný koreň nahradený bočnými (vedľajšími) koreňmi	<u>Nákres 1</u> Vzorka 1 2b Vzorka 2 2b <u>Nákres 2</u> nákres 2b <u>Nákres 3</u> nákres 2b označenie a pomenovanie c. zväzkov 1b 1b 1b 1+1+1=3b 1+1+1=3b 2b 2b

	5. Rozvádžajú vodu a živiny z pôdy do nadzemných orgánov. <u>Poznámka:</u> uznať ako správnu odpoveď podobné vysvetlenie alebo znenie. 6. a) cievne zväzky - vodivé b) povrch koreňa - krycie	2b 1b 1b						
Spolu za praktickú časť		25 bodov						
2.	príjem vody s rozpustenými anorganickými látkami, upevňovanie rastliny v pôde, nepohlavné rozmnožovanie, ukladanie zásobných látok <u>Poznámka:</u> Za každú navyše uvedenú nesprávnu odpoveď odpočítať 1 bod, maximálne 4 body.	1+1+1+1=4b <i>Spolu 4 body</i>						
3.	dužinaté oplodie – rajčiak, uhorka suché oplodie – mak, hrach, slnečnica	1+1=2b 1+1+1=3b <i>Spolu 5 bodov</i>						
4.	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>Mitochondria</td> <td>a, d</td> </tr> <tr> <td>Chloroplast</td> <td>e, f, h</td> </tr> <tr> <td>Vakuola</td> <td>b, c, g</td> </tr> </table>	Mitochondria	a, d	Chloroplast	e, f, h	Vakuola	b, c, g	0,5+0,5=1b 0,5+0,5+0,5=1,5b 0,5+0,5+0,5=1,5b <i>Spolu 4 body</i>
Mitochondria	a, d							
Chloroplast	e, f, h							
Vakuola	b, c, g							
5.	a) B) lišajníky b) riasy, huby (možno uznať aj sinice) c) C) ovzdušie v lese je čisté a zdravé <u>Poznámka:</u> Za každú navyše uvedenú nesprávnu odpoveď v distraktore a) a c) sa bod neprideli.	1b 1+1=2b 1b <i>Spolu 4 body</i>						
6.	a) sneženka b) jahoda c) prvosienka d) konvalinka	1b 1b 1b 1b <i>Spolu 4 body</i>						
7.	a) robotnice, vývin potomstva, neplodné, voškami, hrude a hlavy, 6, bezstavovcami, nepriamy, úplnou, užitočné b) 	0,5+0,5+0,5+0,5+0,5+0,5 +0,5+0,5+0,5+0,5=5b 2b <i>Spolu 7 bodov</i>						
8.	a) lieska – veverica - orol lieska - myš – orol lieska – myš - výr lieska – veverica - líška smrek- lykožrút - ďateľ reznáčka - myš- orol reznáčka – myš - výr <u>Poznámka:</u> Za správne zostavený potravinový reťazec sa uzná 1 bod, spolu za 3 reťazce 3 body. V distraktore a) sú uvedené všetky možné riešenia, stačí z nich správne uviesť 3.. b) konzumenty a producenty c) B) Následky budú výrazné, lebo je zdrojom potravy pre oba dravé vtáky. <u>Poznámka:</u> Za každú navyše uvedenú nesprávnu odpoveď v distraktore c) sa bod neprideli.	1+1+1=3b 1b 1b <i>Spolu 5 bodov</i>						
9.	Marek	2b <i>Spolu 2 body</i>						
10.	a) koník b) kapor c) holub d) holub e) koník	1b 1b 1b 1b 1b <i>Spolu 5 bodov</i>						
11.	a) pre nízky počet svištov spôsobený lovom b) o 20 nádychov c) 1/3 pôvodnej váhy d) od hvizdu, ktorý vydáva počas nebezpečenstva	1b 1b 1b 1b						

	e) 6,5 mesiaca f) zníži výdaj tepla, aby šetril energiu	1b 1b <i>Spolu 6 bodov</i>
12.	Zakrúžkované číslice 1 a 2 1 - Tatranský národný park - TANAP 2 – Národný park Nízke Tatry - NAPANT <u>Poznámka:</u> Stačí uviesť názov národného parku alebo jeho skratku. V prípade neuvedenia správnej číslice k názvu národného parku, sa bod neprideli.	1+1=2b 1+1=2b <i>Spolu 4 body</i>
Spolu za teoretické úlohy		50 bodov
Spolu za prakticko-teoretickú časť		75 bodov